

UNDERVISNINGSPLAN FOR FAGET RELIGION/FILOSOFI

KLASSETRIN MED UNDERVISNING | 1. – 9. klasse

FORMÅL MED UNDERVISNING I FAGET

Formålet med undervisningen er at gøre det muligt for eleverne at opleve og forstå en religiøs dimension i tilværelsen samt have viden om og reflektere over forskellige filosofiske og religiøse svar på de tilværelsesspørgsmål, der knytter sig hertil. Eleverne skal opnå kendskab til bibelske fortællinger og forståelse af kristendommens betydning for værdigrundlaget i vores kulturkreds.

Derudover behandles verdensreligioner og andre livsanskuelser med henblik på, at eleverne får forståelse af andre livsformer og holdninger. Gennem mødet med de forskellige former for tilværelsesspørgsmål og svar, som findes i Kristendommen, verdensreligioner, livsopfattelser og filosofiske retninger, skal undervisningen give eleverne et grundlag for personlig og ansvarlig stillingtagen og handling over for medmennesket og naturen.

FAGETS EMNER, INDHOLD OG FOKUS

Der undervises i religion på alle klassetrin, men fra 1. til 7. klasse er religion, og herunder kristendomskundskab, integreret i undervisningen i det såkaldte fortællestof, der bruges i hovedfagsperioder i Dansk og Historie.

De fleste af de store eventyr, som fortælles i 1. klasse, har en etisk og almenreligiøs klangbund. Mange er klart kristne i deres motiver og problemstillinger (fx *Følgesvenden*). I 2. klasse er natursagnene og legenderne på samme måde præget af naturens væsensagtige og guddommelige grund eller af store kristne eller religiøse personligheder (fx Frans af Assisi). I 3. klasse er et hovedmotiv fortællingerne fra Det gamle Testamente, Skabelsen, Abraham, Isak og Jacob, Josef og hans brødre, Moses og De 10 Bud mv., ikke som bekendelse, men som centrale uundværlige kapitler af vores kulturbaggrund. På samme måde kan man også betragte 4. classes fortællinger fra den nordiske mytologi.

På alle klassetrin synger eleverne salmer og sange fra vores fælles kulturskat eller møder det religiøse element på en selvfølgelig måde i recitation af digte, i skuespil og i læsning. Det er vigtigt i alle disse år at møde eventyr, legender og andre fortællinger, som er egnede til at vække hengivenhed og respekt for Skaberværket og Skaberen, uanset om man forestiller sig denne som Jahve, Allah eller den kristne Gud. Et andet vigtigt element er at formidle fortællestof, som kan belyse, hvor vigtigt det er at leve sammen med andre mennesker og respektere dem, selv om de er anderledes end en selv. At understrege værdien af at tale sandfærdigt og turde stå inde for det, man finder rigtigt, at føle taknemmelighed for det, andre gør for én, samt at forsvare de svage er af afgørende betydning. Medfølelse vokser ikke frem af sig selv, men meget kan først fra et vist alderstrin være tema og appellere til noget i eleverne.

Dette moralske grundlag bliver det særligt vigtigt at beskæftige sig med på mellemtrinnet. Historieundervisningen i 5. klasse har mange religiøse aspekter. Væsentligt er gennemgangen af urindisk, persisk, ægyptisk og græsk mytologi som optakt til historisk tid. I 6. klasse er det almindeligt at fortælle fra Det Nye Testamente i sammenhæng med Roms historie. Den videre historie i 7. klasse omfatter kapitler af martyrernes, kirkefædrenes og middelalderkristendommens historie frem til mødet med Islam i korstogene. Herunder kan Jeanne d'Arc, Luther m.fl. skildres som baggrund for Europas historie. I 7. klasse kan det religiøse aspekt også komme frem i forskellige biografier. Eksempler kan være Florence Nightingale, Mahatma Gandhi, Martin Luther King eller andre, som har ydet noget væsentligt i deres liv.

I 8. og 9. klasse opstår faget Religion/Filosofi som selvstændig fagtime. Her behandles faget fænomenologisk-hermeneutisk inden for kompetenceområderne:

- Filosofi og etik (FE)
- Kristendom og bibelske fortællinger (KB)
- Verdensreligioner (V)

Der diskuteres tilværelsesspørgsmål og temaer, som opstår i eleverne, og som, de ser, opstå i andre mennesker. Fx spørgsmål om, hvad *meningen* er, det at ønske *godhed* (og ikke ondskab), det at ønske *skønhed* (og ikke hæslighed), og spørgsmål om, at mennesket har fornuft, bestemte følelser, viljens frihed osv. Arbejdet med disse spørgsmål giver anledning til en refleksion over det, som Paul Tillich kaldes 'den religiøse dimension' (FE).

I undervisningen diskuteres, hvordan forskellige livsanskuelser og religioner forsøger at give svar på disse grundlæggende tilværelsesspørgsmål (FE, KB, V). Igennem levende fortællinger og dilemmaer præsenteres og diskuteres forskellige religiøse og filosofiske retninger. Der arbejdes med kristendommen og verdensreligionerne (jødedom, islam, buddhisme, hinduisme) med blik på Ninian Smarts syv dimensioner: Dogmer/læresystemer, fortællinger, etik/regler, ritualer, institutioner samt erfaringsmæssige og materielle dimensioner (kunst, arkitektur m.m.) (KB, V). Filosofiens retninger, historie og udvikling undersøges og perspektiveres til deres historiske perioder. Nedslag på enkelte filosoffer kunne eksempelvis være Platon, Thomas Aquinas, René Descartes, David Hume, Voltaire, Kant, Kierkegaard og Nietzsche (FE). Hovedfagsperioderne i historie om nationalstaternes dannelse og senere industrialiseringen tænkes ind i årsplanen, for således at arbejde med væsentlige filosofiske tanker/tænkere fra perioderne. Etikken behandles med blik på dydsetik, nytteetik, pligtetik og den kristne etik, igennem Platon/Aristoteles, J.S. Mill, Kant og Jesu forkyndelse (Bjergprædiken) (FE).

FAGETS KOMPETENCEOMRÅDER OG SLUTMÅL	
Kompetenceområde	Slutmål efter 9. klasse
Filosofi og etik (FE)	<p>Slutmålet er, at eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over betydningen af den religiøse dimension i grundlæggende tilværelsesspørgsmål. • have viden om trosvalg i forhold til grundlæggende tilværelsesspørgsmål. • reflektere over etiske principper og moralsk praksis i mellem menneskelige relationer. • have viden om etik og moralsk praksis i et mellem menneskeligt perspektiv. • diskutere sammenhænge mellem forskellige trosvalg og deres tyding af tilværelsen. • have viden om sammenhæng mellem forskellige trosvalg og tyding af tilværelsen. • målrettet læse faglige tekster og sprogligt nuanceret udtrykke sig mundtligt og skriftligt om deres indhold, formål og struktur. • have viden om komplekse fagord og begreber.
Kristendom og bibelske fortællinger (KB)	<p>Slutmålet er, at eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflektere over kristendommens udvikling og folkekirkens betydning i Danmark. • have viden om hovedtræk i kristendommens historie og folkekirken. • reflektere over kristne grundbegreber som tyding af tilværelsen. • have viden om centrale kristne grundbegreber og værdierne bag. • reflektere over betydningen af kristne symboler, ritualer, musik og salmer. • have viden om udlægninger af centrale symboler, ritualer, musik og salmer. • tolke centrale fortællinger fra Det Gamle Testamente og Det Nye Testamente i både et historisk og et nutidigt perspektiv. • have viden om fortællinger fra Det Gamle Testamente og Det Nye Testamente. • reflektere over de bibelske fortællingers tyding af grundlæggende tilværelsesspørgsmål. • have viden om grundlæggende tilværelsesspørgsmål i bibelske fortællinger. • tolke de bibelske fortællingers betydning i sprog, kunst og samfund. • have viden om de bibelske fortællingers spor i kulturen i et nutidigt og historisk perspektiv.

Verdensreligioner (V)	<p>Slutmålet er, at eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflektere over hovedtræk i verdensreligioner og livsopfattelser med betydning for Danmark. • have viden om hovedtræk i verdensreligioner og livsopfattelser. • redegøre for betydningen af centrale grundbegreber og værdier i verdensreligioner og livsopfattelser. • have viden om centrale grundbegreber og værdier inden for verdensreligioner og livsopfattelser. • reflektere over centrale symbolers og ritualers betydning for menneskers liv. • have viden om centrale symbolers og ritualers anvendelse i verdensreligioner og livsopfattelser.